

2003 Politika zaštite životne sredine EBRD

I Mandat i ciljevi politike zaštite životne sredine EBRD

1. Članom 1. Sporazuma o osnivanju Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (EBRD) definisano je da je svrha EBRD da «podstakne tranziciju ka otvorenim tržišno-orijentisanim ekonomijama i da podstiče privatnu i preduzetničku inicijativu u zemljama Centralne i Istočne Evrope». EBRD je, takođe, navedenim sporazumom usmerena da »promoviše u punom opsegu svojih aktivnosti održivi razvoj pogodan po životnu sredinu» (član 2. tačka 1vii). Kao dodatak podsticanju održivog razvoja pogodnog po životnu sredinu «Banka će primenjivati valjane bankarske principe u svim projektima» (član 13i) i «Banka neće preduzimati nikakvo finansiranje...kada je podnosilac zahteva u stanju da obezbedi dovoljno finansiranja...na drugoj strani u rokovima i uslovima koje Banka smatra razumnim» (član 13vii).
2. EBRD prepoznaje da je održivi razvoj osnovni aspekt valjanog upravljanja poslovima i da su težnja za ekonomskim rastom i zdravom životnom sredinom neraskidivo povezani. EBRD dalje prepoznaje da se održivi razvoj mora rangirati među najviše prioritete EBRD aktivnosti. EBRD će nastojati da osigura da njena politika i poslovne aktivnosti podstiču održivi razvoj, zadovoljavajući sadašnje potrebe bez pravljenja kompromisa sa budućnošću.
3. U skladu sa mandatom Banke da podstiče održivi razvoj pogodan po životnu sredinu, termin «životna sredina» u ovoj Politici je korišćen u najširem smislu koji uključuje ne samo ekološke aspekte, već takođe i pitanja zaštite radnika¹, pitanja zajednice kao što su kulturno vlasništvo, prisilno raseljavanje i uticaj na starosedeoce².

II Opšti principi

4. EBRD će težiti, kroz svoj proces ocene stanja životne sredine, da osigura da su projekti koje finansira pogodni po životnu sredinu, projektovani da funkcionišu u saglasnosti sa važećim pravnim okvirom i da se, takođe, kontroliše njihov uticaj na životnu sredinu. Banka će obratiti posebnu pažnju na zahteve za odgovarajućim efikasnim merama za ublažavanje stanja i upravljanja životnom sredinom, koja mogu imati pravne, finansijske i implikacije na ugled, kao i uticaj na životnu sredinu. Banka će težiti da ostvari dodatne koristi za životnu sredinu kroz projekte koje finansira, a posebno ako projekti omogućavaju i ekonomsku korist.

EBRD će takođe jasno ustanoviti princip da se predloženi projekat može odbiti na bazi stanja životne sredine, kada postoje značajni problemi životne sredine, ili

¹ Uključujući zdravlje i sigurnost zaposlenih, rad štetan po decu, prisilan rad i diskriminaciju

² Za definiciju pojmova kulturno vlasništvo, prisilno raseljavanje i starosedeoeci, EBRD se poziva na IFC OPN 11.03 o kulturnom vlasništvu (1986.), IFC OD 4.30 o prisilnom raseljavanju (juni 1990.) i IFC OD 4.20 o starosedeoecima (septembar 1991.)

- kada predloženi projekat ne odgovori na pitanja zaštite životne sredine na zadovoljavajući način.
5. EBRD pridaje posebnu važnost podsticanju energetske efikasnosti i efikasnosti korišćenja resursa, redukciji nastajanja otpada, ponovnom razvoju napuštenih industrijskih lokacija, obnovljivim resursima i ponovnom korišćenju resursa, reciklaži i primeni čistije proizvodnje u projektima koje finansira.
 6. EBRD podržava pristup predostrožnosti u upravljanju i održivom korišćenju resursa biodiverziteta prirode (kao što su divlje biljke i životinje, ribarstvo i šumarstvo) i težiće da osigura da njene operacije uključuju mere za očuvanje i, gde je moguće, proširenje prirodnih staništa i biodiverziteta koji ovi podržavaju.
 7. EBRD će, kroz svoj program tehničke saradnje, obezbediti programe obuke i druge mehanizme za proširenje projekata koje finansira radi izgradnje neophodnih kapaciteta za upravljanje životnom sredinom u zemljama u kojima radi.
 8. EBRD će aktivno težiti da, kroz projekte koje Banka finansira, doprinese uvođenju relevantnih principa i pravila međunarodnih zakona o životnoj sredini. Ovi principi i pravila su unapred ugrađeni u instrumentima kao što su ugovori, konvencije i multilateralni, regionalni ili bilateralni sporazumi, a takođe i u relevantnim neobavezujućim instrumentima.
 9. EBRD će raditi sa drugim međunarodnim finansijskim institucijama, Evropskom unijom, bilateralnim donatorima, agencijama UN i drugim organizacijama na podsticanju koordiniranog pristupa efikasnim intervencijama u životnoj sredini u regionu, uključujući ublažavanje ozbiljnih problema u životnoj sredini.
 10. EBRD veruje da je potrebna primena strukturnih promena u svakoj pojedinačnoj zemlji da bi se dostigao održiv razvoj pogodan po životnu sredinu. EBRD veruje da se napredak ka održivom razvoju može na najbolji način postići unutar jasnog pravnog i strateškog okvira koji koristi tržišne mehanizme za podsticanje zaštite životne sredine i stvara pogodnu mrežu društvene zaštite za osetljive članove zajednice. Prepoznajući jake veze između dobrog učinka na životnu sredinu i komercijalne efikasnosti i konkurentne prednosti, EBRD ohrabruje i podržava vlade da šalju prave signale pojedincima i kompanijama, posebno kroz projekte koje finansira Banka i odabrane inicijative za tehničku saradnju.
 11. EBRD je posvećena omogućavanju dijaloga sa zainteresovanim stranama, uključujući investitore i/ili nosioce projekata i druge zainteresovane strane za projekte, vlade i poslovne partnere, druge međunarodne institucije i posebno građane. U skladu sa svojom Politikom informisanja javnosti, EBRD će podsticati četiri osnovna principa vezana za informisanje javnosti i konsultacije. To su (i) transparentnost, (ii) usklađenost sa mandatom i odgovornost prema akcionarima, (iii) spremnost da sasluša i prihvati komentare i (iv) očuvanje poslovnog pristupa u sprovođenju mandata. U poslovima iz svog mandata uspostavljenim u članu 1. Sporazuma o osnivanju EBRD, EBRD će takođe podržati duh, svrhu, a posebno ciljeve UNECE Konvencije o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravdi u pitanjima koja se odnose na životnu sredinu i UNECE Konvencije o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu.
 12. U svom internom radu EBRD će primenjivati najbolju praksu u upravljanju životnom sredinom, uključujući efikasno korišćenje energije i resursa, redukciju

nastajanja otpada i reciklažu. EBRD će težiti da radi sa dobavljačima i podugovaračima koji slede slične visoke standarde za zaštitu životne sredine. Ova pitanja će se razmatrati u sedištu EBRD i lokalnim kancelarijama EBRD u svakoj zemlji.

III Strateški pravci

13. Sa ciljem da zadovolji svoj mandat u odnosu na životnu sredinu, ciljeve politike i opšte principe, EBRD će raditi na četiri strateška pravca: (A) integraciji pitanja koja se odnose na životnu sredinu u projektni ciklus; (B) podsticanju investicija orijentisanih prema životnoj sredini u svim sektorima; (C) usmeravanju pitanja koja se odnose na životnu sredinu u sve EBRD sektorske strategije, strategije svake zemlje i aktivnosti tehničke saradnje; (D) izgradnji partnerstva koja se odnose na regionalna i globalna pitanja vezana za životnu sredinu.

A. Integracija pitanja koja se odnose na životnu sredinu u projektni ciklus

(a) Proces procene životne sredine

14. Projekti koje finansira EBRD prolaze kroz procenu stanja životne sredine, radi pomoći EBRD pri odlučivanju da li takvu aktivnost treba finansirati i, ako treba, način na koji će pitanja zaštite životne sredine biti ugrađena u finansiranje, planiranje i implementaciju projekta. EBRD podržava pristup predostrožnosti u proceni uticaja na životnu sredinu. Rad EBRD u proceni stanja životne sredine će težiti da potvrdi da je svaki projekat u koji EBRD investira sproveden na osnovu pogodnosti po životnu sredinu. Odgovornost je investitora projekta da dostavi sve informacije za procenu stanja životne sredine koje EBRD traži i koje odobrava.

15. Odabiranje (screening)

Prvi korak u EBRD procesu procene stanja životne sredine je odabiranje (screening). Odabiranje se sprovodi radi identifikacije potencijalnih pitanja koja se odnose na životnu sredinu u predloženom projektu, i specificiranja vrste informacija o stanju životne sredine tražene sa ciljem da se proceni rizik životne sredine, odgovornosti, saglasnost sa zakonom, bilo koji negativni uticaji na životnu sredinu i druga pitanja. Odabiranje se takođe koristi da se utvrde potencijalne koristi po životnu sredinu ili poboljšanja koja se mogu ugraditi u predložene projekte. Ovo može uključiti mogućnosti za čistiju proizvodnju, energetska efikasnost, smanjenje nastajanja otpada, smanjenje emisije gasova staklene bašte, očuvanje i proširenje biodiverziteta i druge oblike dobre prakse po životnu sredinu. Rezultat procesa odabiranja je kategorizacija projekata prema šemi opisanoj u odeljku 16., korišćenjem slova i brojeva kojima se ukazuje na rezultat procesa. Primeri kategorija odabiranja projekata EBRD su dati u Aneksu 1.

16. Projekti direktnog investiranja

Direktno investiranje se deli u tri kategorije, A, B ili C, u zavisnosti od vrste, lokacije, osetljivosti i obima projekta za koji se traži finansiranje EBRD, i prirode i intenziteta njegovog potencijalnog uticaja na životnu sredinu, da bi se odredio nivo zahtevanih ispitivanja. Kategorizacija se sprovodi na osnovu zahteva EBRD procedure radi procene uticaja projekta na životnu sredinu sa ciljem da se odrede zahtevi EBRD za konsultacijama sa javnošću. Takođe, projekti koje podržava Banka moraju uvek da zadovolje zahteve važećeg nacionalnog zakonodavstva.

Potencijalni uticaj na životnu sredinu predloženog finansiranja – kategorije A, B i C

Projekti su klasifikovani kao Kategorija A kada projekat koji bi mogao biti odobren za finansiranje od strane EBRD može da pokaže potencijalno značajne negativne uticaje na životnu sredinu u budućnosti, a koji u vreme odabiranja (screening) nisu mogli lako biti identifikovani ili procenjeni. Stoga se zahteva procena uticaja na životnu sredinu (EIA) koja treba da identifikuje i proceni budući uticaj projekta na životnu sredinu, identifikuje potencijalne mogućnosti za poboljšanje životne sredine i preporuči sve mere potrebne za sprečavanje, smanjenje i ublažavanje negativnih uticaja. Indikativna lista projekata kategorije A je data u Aneksu 1.

Projekti su klasifikovani u Kategoriju B, kada projekat koji bi mogao biti odobren za finansiranje od strane EBRD može da pokaže uticaj na životnu sredinu u budućnosti koji je manje negativan od onog iz projekata Kategorije A, uzimajući u obzir njihovu prirodu, veličinu i lokaciju, kao i karakteristike njihovog potencijalnog uticaja na životnu sredinu. Za projekte Kategorije B se zahteva analiza životne sredine da bi se procenio svaki potencijalni uticaj projekta na životnu sredinu u budućnosti, identifikovale potencijalne mogućnosti za poboljšanje životne sredine i predložile mere potrebne da spreče, smanje i ublaže negativne uticaje. Opseg i format analize životne sredine će varirati u zavisnosti od projekta, ali će obično biti manji nego što je obim EIA.

Projekti se klasifikuju u Kategoriju C, kada će projekat koji bi mogao dobiti finansiranje od strane EBRD verovatno pokazati minimalni ili nikakav negativni uticaj na životnu sredinu u budućnosti i stoga se ne zahteva ni EIA ni analiza životne sredine. Početna ispitivanja životne sredine (IEEs) se sprovode kada dovoljno informacija nije na raspolaganju u trenutku razmatranja projekta da bi se odredila odgovarajuća Kategorija. IEE provodi EBRD osoblje zaduženo za životnu sredinu i kao rezultat njihovog rada, projekat se klasifikuje u Kategoriju A, B ili C.

Sadašnji status životne sredine: Kategorije 0 i 1

Proces odabiranja takođe određuje da li se zahteva analiza stanja (auditing) životne sredine (Kategorija 1) ili ne (Kategorija 0). Analiza stanja životne sredine

(auditing) se sprovodi radi procene uticaja prošlog i sadašnjeg rada postojećeg projekta i/ili postrojenja kompanije. Analiza stanja životne sredine identifikuje prošla ili sadašnja pitanja, sadašnji status usklađenosti sa zakonom i učinak na životnu sredinu, kao i potencijalni rizik po životnu sredinu, zdravlje i sigurnost, odgovornosti i mogućnosti poboljšanja povezane sa projektom. Druge vrste istraživanja, kao što su analize opasnosti ili procena rizika, mogu takođe biti zahtevane.

17. Akcioni planovi zaštite životne sredine (EAPs)

Za mnoge projekte neophodno je da se uradi Akcioni plan zaštite životne sredine («EAP», koji se ponekad takođe naziva Plan upravljanja životnom sredinom, Plan praćenja i posmatranja i sl.). EAP će dokumentovati ključna pitanja životne sredine, akcije koje treba preduzeti da bi se na pitanja adekvatno odgovorilo, raspored i rok primene i procenu odgovarajućih troškova. Neke akcije treba da budu preduzete odmah, posebno kada postoji značajan rizik po zdravlje i sigurnost, ili neusklađenost sa zakonskim zahtevima i dozvolama. EAP se obično odnosi na pitanja koja zahtevaju dugoročni ili fazni pristup, kao što je usklađenost sa očekivanim budućim zakonskim zahtevima, uključujući usklađenost sa EU ili drugim međunarodnim zakonskim zahtevima, standardima i praksom. EAP može takođe sadržati mogućnosti za dalja poboljšanja učinka projekta na životnu sredinu i troškove koji su sa tim povezani. EBRD i investitor/nosilac projekta se usaglašavaju oko Akcionih planova zaštite životne sredine koji postaju deo pravnih sporazuma sa Bankom. Kada trenutni rad nije u saglasnosti sa zakonskim zahtevima i postojećim dozvolama, predložene akcije i rokovi za ove oblasti neusklađenosti treba da budu dogovoreni sa nadležnim organima za životnu sredinu i/ili zdravlje i sigurnost. EAP treba da bude ocenjen zadovoljavajući za Banku pre konačnog pregleda projekta od strane uprave EBRD.

18. Projekti koji se finansiraju preko posrednika

U stadijumu odabiranja predloženi projekat se klasifikuje kao FI ukoliko uključuje investiranje iz EBRD fondova preko finansijskih posrednika (FI). FI omogućuju EBRD finansiranje uglavnom za sektor malih i srednjih preduzeća (SME). Oni uključuju, između ostalih, privatne fondove, banke, lizing i osiguravajuće kompanije i penzione fondove.

Pre ustanovljavanja odnosa sa FI, EBRD sprovodi Sveobuhvatnu analizu stanja životne sredine (Environmental Due Diligence) za FI i njegov portfolio. Ovo uključuje procenu postojeće Politike zaštite životne sredine FI i postupaka u odnosu na zahteve Banke za zaštitu životne sredine i kapacitet FI da ih implementira, kao i opštu procenu pitanja životne sredine u postojećem i verovatno budućem portfolio.

Kao rezultat Sveobuhvatne analize stanja životne sredine EBRD će odrediti svoje zahteve za zaštitu životne sredine za svaki FI projekat. EBRD treba da obezbedi

pravilnu primenu svog mandata za životnu sredinu u FI projekte, poštujući principe prenete odgovornosti koji karakterišu takve projekte. Kao minimum, od FI će biti traženo da zadovolji dole navedene zahteve. Kada je finansiranje EBRD u vidu akcijskog investiranja, zahtevi će se primenjivati na sveukupni portfolio. Kada je finansiranje EBRD-a usmereno da posebne potprojekte, zahtevi će se primenjivati u odnosu na potprojekte:

- (i) FI će usvojiti i primenjivati procedure za zaštitu životne sredine zadovoljavajuće za EBRD, i integrisaće ih što je moguće potpunije u svoje postupke procene i monitoringa za odobravanje kredita i/ili investiranja. Struktura ovih procedura treba da oslikava proces procene i monitoringa životne sredine EBRD, to jest, treba da uključi odabiranje svih transakcija, zatim aktivnosti Sveobuhvatne analize stanja životne sredine, uspostavljanje zahteva za zaštitom životne sredine i monitoringa klijentovog učinka na životnu sredinu, ukoliko će se transakcije nastaviti. Radi pomoći FI da zadovolji ove zahteve, EBRD je razvio model procedura i uputstava za životnu sredinu za posebne vrste FI. Od svakog FI se traži usklađenost sa odgovarajućim procedurama u svim poslovima koji su podržani finansiranjem od strane EBRD; međutim, FI može da prilagodi, u dogovoru sa EBRD, procedure za posebne strukture institucija.
- (ii) FI će se usaglasiti sa Isključujućom i Uputnom listom za životnu sredinu za FI. Nabrojane aktivnosti na FI Isključujućoj listi uključuju aktivnosti koje su ograničene ili zabranjene nacionalnim zakonom ili međunarodnim sporazumima vezanim za zaštitu životne sredine. Takve aktivnosti su izuzete od FI finansiranja. FI Uputna lista uključuje aktivnosti koje mogu imati visok stepen rizika životne sredine. Iz tog razloga od FI se traži da dostavi EBRD-u na pregled i odobrenje potencijalne investicije koji uključuju takve aktivnosti. EBRD će proceniti informacije o životnoj sredini koje je sakupio FI za vreme procene posla, odrediti dodatne zahteve za informacijama i, ukoliko je neophodno, specificirati uslove pod kojima se investicija može nastaviti.
- (iii) FI će zahtevati da potprojekti budu usklađeni najmanje sa propisima i standardima vezanim za životnu sredinu, kao i zahtevima informisanja i konsultovanja javnosti u zemlji gde je potprojekat lociran. EBRD može odrediti dodatne standarde i zahteve za monitoringom učinka na životnu sredinu, projekata, potprojekata, od slučaja do slučaja u zavisnosti od prirode FI i njegovog portfolia. U slučaju finansiranja postojećih postrojenja gde gore navedeni standardi za životnu sredinu ne mogu biti ispunjeni u vreme odobrenja investicije, kompanija koja izvodi potprojekat mora imati program za usklađivanje u određenom vremenskom periodu. Za potprojekte koji bi mogli biti klasifikovani kao Kategorija A u skladu sa Politikom zaštite životne sredine EBRD, FI će osigurati da EIA izveštaji budu na raspolaganju javnosti i dostupni potencijalnim zainteresovanim stranama.

- (iv) Od FI se zahteva da kontroliše učinak po životnu sredinu svojih potprojekata i da periodično (obično godišnje) podnosi izveštaje EBRD o primeni procedura vezanih za životnu sredinu i učinak na životnu sredinu, portfolia za investiranje/kreditiranje. Takođe, EBRD će podsticati FI sa kojima saraduje da objave informacije o aktivnostima koje se odnose na životnu sredinu spoljnim zainteresovanim stranama.
- (v) FI će odrediti člana uprave da preuzme ukupnu odgovornost za primenu procedura koje se odnose na životnu sredinu unutar FI.

Sveobuhvatna analiza stanja životne sredine koju sprovodi EBRD na FI će takođe proceniti potrebu za tehničkom pomoći FI-u u primeni pomenutih zahteva. Kada drugi pogodni programi za izgradnju kapaciteta u oblasti životne sredine nisu raspoloživi, obuka iz oblasti životne sredine za FI može biti finansirana kroz fondove za tehničku saradnju.

19. Fondovi za saradnju i specijalni fondovi

EBRD rukovodi brojnim fondovima za saradnju i specijalnim fondovima. Fondovi za saradnju uključuju Fond za zaštitu Černobila (Chernobyl Shelter Fund), Fond za nuklearnu bezbednost (Nuclear Safety Account), Fond partnerstva za životnu sredinu (Northern Dimension Environmental Partnership Fund) kao i brojne druge aktivnosti putem bespovratnog finansiranja. Kod fondova za saradnju, prioritet će imati specifični zahtevi donatora vezani za pitanja životne sredine. U slučaju da obim zahteva donatora nije potpuno u skladu sa posebnim pitanjima životne sredine uključene u njihovu Politiku zaštite životne sredine, primenjivaće se Politika zaštite životne sredine EBRD-a. U svakom slučaju, projekti ili aktivnosti finansirani u celini ili delimično, od strane Specijalnih fondova, moraju biti u saglasnosti sa Politikom zaštite životne sredine EBRD.

(b) Standardi zaštite životne sredine

- 20. Projekti koje finansira EBRD će podržati i unaprediti dobre standarde za životnu sredinu, zdravlje i sigurnost u celom regionu. EBRD radi u zemljama koje su, generalno, usvojile zakonodavstvo o životnoj sredini, zdravlju i sigurnosti, u skladu sa dobrom međunarodnom praksom. Nekoliko njih ima posebno unapređene pregovore o pridruživanju EU koji zahtevaju potpuno sprovođenje EU zahteva u određenom vremenskom periodu. Ostali imaju potpisane sporazume o pridruživanju ili partnerstvu i saradnji sa EU, koji omogućavaju približavanje njihovog nacionalnog zakonodavstva zakonodavstvu EU.
- 21. EBRD zahteva da projekti koje finansira zadovolje dobru međunarodnu praksu o zaštiti životne sredine. Stoga će EBRD zahtevati da projekti budu pripremljeni tako da zadovolje (i) važeći nacionalni zakon o zaštiti životne sredine i (ii) standarde za zaštitu životne sredine EU, ukoliko su oni primenljivi za određeni projekat. Gde takvi standardi ne postoje ili nisu primenljivi, EBRD će identifikovati druge izvore dobre međunarodne prakse, uključujući relevantna uputstva Svetske banke (World Bank Group), pristup drugih međunarodnih finansijskih institucija (IFI) i donatora i dobre industrijske prakse, kao i zahtevati

- usaglašenost sa odabranim standardima. EBRD neće finansirati projekte koji mogu biti u suprotnosti sa obavezama zemlje prema relevantnim međunarodnim ugovorima i sporazumima o životnoj sredini, koji su identifikovani u toku procene životne sredine. Kao dodatak navedenom, projekti će takođe biti postavljeni da se usaglase sa IFC Politikom zaštite starosedelaca, njihovog prisilnog raseljavanja i kulturnog vlasništva (IFC Safeguard Policies on Indigenous Peoples, Involuntary Resettlement and Cultural Property³) ukoliko ovi projekti uključuju potencijalne uticaje vezane za takva pitanja.
22. U slučaju finansiranja obnove postojećih postrojenja, gde standardi i/ili zahtevi EBRD ne mogu biti zadovoljeni u vreme odobrenja projekta od strane Odbora (na primer, finansiranjem se može zahtevati da se naprave odgovarajuća poboljšanja) od investitora projekta će se tražiti da uključi program za dostizanje usklađivanja sa zahtevima EBRD kao što je gore opisano.
 23. Takođe, EBRD će doneti preporuke i podsticati investitore projekata da svoje aktivnosti koje su izvan cilja projekta koji finansira EBRD usklade sa dobrom međunarodnom praksom u razumnom vremenskom roku.
 24. U slučaju specifičnih okolnosti određenog projekta koji mogu zahtevati alternativne pristupe - na primer, kao što to može biti slučaj sa investiranjem preko finansijskih posrednika - ovi alternativni pristupi će biti razmatrani od strane Odbora od slučaja do slučaja. U svim slučajevima standardi koji se primenjuju na takav projekat biće uključeni u poseban dokument koji će biti predat Odboru.

25. Pravna dokumentacija

Pravna dokumenta za investiranje EBRD u projekat će uključiti posebne odredbe koje se odnose na zahteve EBRD-a za zaštitu životne sredine koje proizilaze iz procesa procene životne sredine, kao što je usklađenost sa Akcionim planom zaštite životne sredine (EAP), odredbe o izveštavanju o stanju životne sredine, periodičnim analizama (auditing) stanja životne sredine od strane nezavisnih stručnjaka, uključenje kriterijuma za učinak na životnu sredinu u definiciju «Završetak projekta», analiza stanja životne sredine po završetku projekta, i/ili na osnovu poseta od strane zaduženog osoblja EBRD.

(c) Objavljivanje informacija i konsultacije sa javnošću

26. EBRD veruje da značajne konsultacije sa javnošću doprinose poboljšavanju kvaliteta projekata. EBRD će podsticati principe konsultacije sa javnošću u regionu gde radi. U slučaju projekata koji su klasifikovani kao Kategorija A i zbog toga zahtevaju procenu uticaja na životnu sredinu, javnost koja bi potencijalno mogla biti ugrožena projektom imaće mogućnost da izrazi svoju zabrinutost i viđenje pitanja kao što je plan projekata, uključujući lokaciju, izbor tehnologije i rokove, pre nego što EBRD donese odluku o finansiranju. Investitori moraju najmanje obezbediti da budu zadovoljeni nacionalni zahtevi za

³ za definiciju pojmova kulturno vlasništvo, prisilno raseljavanje i starosedelci, EBRD se poziva na IFC OPN 11.03 o kulturnom vlasništvu (1986.), IFC OD 4.30 o prisilnom raseljavanju (juni 1990.) i IFC OD 4.20 o starosedelcima (septembar 1991.)

konsultacijama sa javnošću. Investitori će takođe morati da slede zahteve EBRD-a koji su dati u Aneksu 2 za konsultacijama sa javnošću. Upravni odbor EBRD će uzeti u obzir komentare i mišljenja konsultovanih, kao i način na koji su ova pitanja prikazana od strane investitora, prilikom razmatranja da li da odobri investiranje projekata.

(d) Monitoring i evaluacija

27. Monitoring (nadgledanje) stanja zaštite životne sredine je važan aspekt procesa implementacije projekta od strane Banke. On služi u dve svrhe. Prva je da se osigura da su primenjeni standardi za životnu sredinu i razne komponente projekta koje se odnose na životnu sredinu uključene u pravne sporazume i usaglašene sa investitorom projekta, kao što je primena EAP. Druga je da se vodi evidencija o tekućim uticajima projekata na životnu sredinu i o uspešnosti mera za ublažavanje ovih uticaja, koji će služiti kao «povratni» informacioni mehanizam. Zahtevi za monitoringom životne sredine će postojati sve dok zajam ne bude vraćen, ili Banka prestane da investira u preduzeće ili se projekat otkáže.

Radni tim i predstavnici Sektora zaštite životne sredine prate kontinualno rad na projektu od njegovog početka do njegove krajnje realizacije. EBRD koristi brojne mehanizme za monitoring životne sredine za projekte koje finansira Banka uključujući, između ostalog, pregled periodičnih izveštaja o stanju životne sredine i druge izveštaje o napredovanju projekta, monitoring posete projektu od strane stručnjaka ili konsultanata za životnu sredinu Banke i periodične ocene nezavisnih stručnjaka da se osigura da investitor/nosilac projekta primenjuje usvojene programe, politike i aktivnosti definisane pravnim sporazumima. Za svaki projekat Banka će definisati program monitoringa određujući odgovarajuće načine monitoringa, u zavisnosti od rezultata sveobuhvatne analize stanja životne sredine, rezultata obavljenih konsultacija sa javnošću, a unutar okvira pravnog sporazuma zaključenog sa klijentom.

28. Obezbeđenje usklađenosti sa Akcionim planovima za zaštitu životne sredine i Ugovorima o zajmu

U cilju potvrde odgovarajuće i vremenski usklađene primene Akcionih planova za zaštitu životne sredine i poštovanje usvojenih ugovora o zaštiti životne sredine, EBRD zahteva da investitori/nosioci projekta podnose periodične izveštaje o implementaciji Akcionih planova za zaštitu životne sredine i bilo kojih drugih zahteva za životnu sredinu. EBRD po pravilu očekuje prijem godišnjih izveštaja na osnovu dogovora. Misije nadgledanja zaštite životne sredine mogu biti pokrenute da se obavi detaljan pregled aspekata zaštite životne sredine projekata sa ciljem da se osigura da je investitor/nosilac projekta sproveo EAP i ispunjava sporazume o zaštiti životne sredine. Za vreme sprovođenja, rezultati izveštaja, analize stanja životne sredine ili nadgledanja mogu ukazati da su neophodne promene u EAP-u. U tom slučaju, EAP može biti obnovljen ili revidovan uz saglasnost Banke, a promene će biti sumirane u Dokumentu o rezimeu projekta na web-u Banke.

29. Evaluacija

Evaluaciju aspekata zaštite životne sredine projekata koje finansira EBRD sprovodi Sektor za evaluaciju projekata Banke (PED). Polazna tačka za takve evaluacije su ciljevi zaštite životne sredine, koji su određeni za svaki projekat u trenutku davanja saglasnosti, i odgovarajuća Strategija zemlje i/ili sektora u tom trenutku. PED evaluira projekte u odnosu na dva aspekta zaštite životne sredine: Učinak na životnu sredinu i Promene u životnoj sredini. Učinak na životnu sredinu obuhvata ostvarivanje ciljeva projekata, dok promene u životnoj sredini obuhvataju razliku između učinka na životnu sredinu pre početka projekta i njegovog učinka u vreme evaluacije. Tako, za učinak na životnu sredinu, PED zasniva svoju procenu na početnim uslovima i očekivanjima ustanovljenim za projekat kroz proces procene zaštite životne sredine. PED pregleda projekat izgradnje, implementaciju i nadgledanje završenih projekata, priprema izveštaje o evaluaciji projekata i održava bazu podataka o stečenim iskustvima.

(e) Promene u radu

30. Promene se mogu javiti u prirodi i ciljevima projekata koje finansira EBRD sledeći odobrenje i potpisivanje od strane Odbora. Takve promene mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu. Pretvaranje zajma u akcije, na primer, može uključiti da se EBRD poveže sa projektima, mestima ili postrojenjima koja nisu prethodno ocenjena i koja mogu imati značajne odgovornosti za životnu sredinu ili probleme sa usklađenošću sa zakonima. Kada se takve materijalne promene mogu očekivati, procena predloženih promena će biti sprovedena u skladu sa ovom Politikom i dodatnim zahtevima za zaštitom životne sredine ili zahtevima za konsultacijama sa javnošću ugrađenim u prilagođen/restruktuiran projekat.

(f) Izveštavanje i odgovornost

31. U skladu sa Politikom informisanja javnosti, EBRD će sprovesti postupke da obezbedi informacije zainteresovanim stranama u vezi aktivnosti EBRD koje se odnose na životnu sredinu. EBRD će objaviti godišnje izveštaje o životnoj sredini, o svojim aktivnostima i o sprovođenju Politike zaštite životne sredine uključujući sakupljene informacije o emisiji gasova staklene bašte, troškovima vezanim za životnu sredinu, pitanjima u vezi životne sredine povezanim za portfoliom EBRD projekta, kao i izveštaje o unutrašnjem učinku EBRD na životnu sredinu. Pitanja koja se odnose na životnu sredinu, vezana za projekte, biće sabrana u EBRD Dokumentima o rezimeima projekata (EBRD Project Summary Documents – PSDs) koji će biti na raspolaganju u EBRD Odseku za publikacije, u Centru za poslovne informacije (BIC) i na web-u (www.ebrd.com).

32. Odgovornost: nezavisni mehanizam traženja pomoći (IRM)

Svrha IRM je da obezbedi mesto sastanka za žalbe ili negodovanja ljudi koji su, ili verovatno mogu biti direktno ugroženi projektom koji finansira EBRD, radi određivanja da li postoji materijalna neusklađenost Banke sa određenim politikama, kao što je Politika zaštite životne sredine EBRD. Takođe, IRM može oceniti da li je Banka mogla korisno uključiti jednu ili više tehnika za rešavanje

problema, kao što je nezavisno iznalaženje činjenica, posredovanje, pomirenje, podsticanje dijaloga, u cilju pomoći u rešavanju problema koji je u osnovi žalbe.

B. Promocija investicija orijentisanih prema životnoj sredini u svim sektorima

33. Važan aspekt EBRD je promocija poboljšanja zaštite životne sredine u projektima koje finansira u regionu. EBRD će identifikovati mogućnosti poboljšanja stanja životne sredine i težiti da uključi širok opseg mera za zaštitu životne sredine koje poboljšavaju stanje životne sredine, i radne i ekonomske učinke investitora projekta i doprinose postizanju EBRD principa valjanog bankarstva i kriterijuma vezanih za pozitivan tranzicioni uticaj. Ove mere mogu da uključe povećanu efikasnost korišćenja energije i resursa, minimizaciju i reciklažu otpadaka, čistiju proizvodnju, razvoj sektora za usluge vezane za životnu sredinu, investiranje u biodiverzitet, najbolje prakse u upravljanju životnom sredinom i poboljšani učinak na životnu sredinu.
34. EBRD će takođe nastaviti da razvija samostalne projekte, sa primarnim ciljevima zaštite životne sredine, uključujući, na primer, investiranje u infrastrukturu zaštite životne sredine (kao što je upravljanje vodama i otpadnim vodama, upravljanje čvrstim i opasnim otpadom), u energetiku (daljinsko grejanje, energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije) i u gradski transport.
35. EBRD će podržati investicije za pomoć opštinama, posebno razvojem kreditne sposobnosti opštinskih tela. Kroz projekte EBRD će podsticati decentralizacije javnih usluga, uključivanje privatnog sektora u obezbeđenje javnih usluga, ukрупnjavanje opštinskih komunalnih delatnosti, povrat troškova kroz naplatu od korisnika i ekonomsku efikasnost u korišćenju i usmeravanju resursa. Banka će proceniti do kojeg iznosa povećanje tarifa koje pokrivaju troškove može stvoriti probleme raspoloživosti sredstvima kod određenih grupa potrošača i biće zadovoljna ukoliko su razvijene ili primenjene efikasne šeme podrške za ublažavanje socijalnih problema.
36. EBRD će identifikovati i pomoći u razvoju projekata energetske efikasnosti u svim regionima u kojima radi. EBRD će promovisati podršku vladama i njihovim programima štednje energije, smanjenja subvencija proizvođačima energije i potrošačima i njihovim postavljanjem na dve strane, «potražnju i ponudu». Banka će finansirati direktne investicije za smanjivanje intenziteta korišćenja energije u industrijama velikog kapaciteta i podsticati energetska efikasnost kroz investicije u modernizaciju mreže daljinskog grejanja. EBRD će težiti da razvije finansijske instrumente za male i srednje investicije za podsticanje energetske efikasnosti.

C. Usmeravanje pitanja koja se odnose na životnu sredinu u sve EBRD sektorske strategije, strategije svake zemlje i aktivnosti tehničke saradnje

37. Strategije zemlje

Svaka strategija zemlje će se osvrnuti na mandat EBRD za zaštitu životne sredine i sadržaće poglavlje koje opisuje uticaje na životnu sredinu i mogućnosti predloga EBRD, uključujući aktivnosti tehničke saradnje vezane za životnu sredinu. Poglavlje će se odnositi na mogući pristup EBRD pitanjima životne sredine kroz

projekte koje finansira. Ovo poglavlje će biti zasnovano na strategijama i planovima zaštite životne sredine svake zemlje (na primer, Nacionalni akcioni plan zaštite životne sredine, strategije za pristupanje EU) i radu na zaštiti životne sredine drugih međunarodnih institucija u tim zemljama, pre svih Svetske Banke i EU, da bi se odredila ključna pitanja koja se odnose na životnu sredinu zemlje.

38. Sektorske strategije

Svaka sektorska strategija će se osvrnuti na mandat EBRD za zaštitu životne sredine i sadržati poglavlje o mogućem pristupu EBRD pitanjima koja se odnose na životnu sredinu, kroz projekte za određene sektore.

39. Strateška procena životne sredine

Pored procene uticaja na životnu sredinu (EIAs) za specifične projekte, EBRD može takođe sprovesti stratešku procenu životne sredine (SEAs) o verovatnim posledicama po životnu sredinu predloženog plana ili programa sektora ili zemlje/regiona, koji ima potencijal da značajno utiče na životnu sredinu⁴.

40. Tehnička saradnja (TC)

EBRD će koristiti svoje TC programe da usmeri pitanja koja se odnose na životnu sredinu u svojim projektima. Posebno, EBRD će razviti, u bliskoj saradnji sa ostalim donatorima, programe pomoći i TC inicijative vezane za proširenje održivosti projekata, konsultacije sa javnošću kao i sposobnost upravljanja životnom sredinom investitora/nosioca projekata iz privatnog i javnog sektora. TC fondovi mogu takođe da budu korišćeni za finansiranje strateških studija vezanih za životnu sredinu. Samostalni TC projekti (na primer, oni koji se odnose na izgradnju kapaciteta i institucionalno jačanje) će takođe biti pokretani ukoliko se oceni da postoje odgovarajući uslovi.

D. Izgradnja partnerstva koja se odnose na regionalna i globalna pitanja vezana za životnu sredinu

41. Regionalne i globalne inicijative

Prepoznajući da su mnogi problemi životne sredine, u regionu u kojem radi, globalni i prelaze granice zemalja, EBRD će nastaviti da doprinosi regionalnim i međunarodnim inicijativama vezanim za zaštitu životne sredine koje imaju za cilj da odgovore na gore navedeno.

42. EBRD će, unutar okvira svog mandata, podržati kroz investicije sprovođenje Agende 21 i relevantnih globalnih i regionalnih sporazuma o zaštiti životne sredini i održivom razvoju, uključujući Okvirnu konvenciju o klimatskim promenama, Kyoto Protokol, Konvenciju o biološkom diverzitetu, Konvenciju o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu i Konvenciju o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravdi u pitanjima vezanim za životnu sredinu. Svaka od ovih konvencija može formirati

⁴ Banka definiše «SEA» u skladu sa UNECE definicijom koja je sagledana za odobrenje 2003. godine kao deo ESPOO Konvencije.

specifične teme za aktivnosti koje se odnose na životnu sredinu. EBRD će pomoći zemljama u kojima radi da prihvate odgovarajuće obaveze i mogućnosti na osnovu ovih međunarodnih sporazuma koji se odnose na životnu sredinu.

43. Da odgovori izazovima vezanim za ekonomsku održivost i održivost životne sredine u regionu, EBRD će proširiti i dalje jačati svoju saradnju i partnerstvo sa bilateralnim i multilateralnim organizacijama i inicijativama, kao što su: Proces «Životna sredina za Evropu» i njegova radna grupa i Komitet za pripremu projekata, Partnerstvo za životnu sredinu (NDEP) i Globalni fond za životnu sredinu (Global Environmental Facility – GEF), kao i sa odgovarajućim vladinim agencijama, ključnim ekonomskim sektorima, finansijskim sektorom, lokalnim zajednicama i NVO.
44. U oblasti klimatskih promena EBRD će takođe nastaviti korišćenje fondova za saradnju ili drugih odgovarajućih mogućnosti za razvoj Zajedničke implementacije (JI) sa vladama-akcionarima i projektima Mehanizma za čisti razvoj (CDM) u skladu sa Kyoto protokolom.

Rad sa vladama donatorima, članovima Komiteta za pripremu projekta (PPC) će ostati centralna karakteristika napora EBRD za jačanje partnerstva. NDEP je još jedno partnerstvo za koje se EBRD nada da izgradi u narednim godinama. Njegov cilj je da finansira nove projekte i projekte širokog opsega koji imaju za cilj bolju zaštitu životne sredine i poboljšanje energetske efikasnosti na severozapadu Rusije, kao i na Baltičkom moru i regionima Barentovog mora.

IV. Institucionalni aranžmani

45. Sa ciljem da osigura da su strateški pravci koji su gore opisani pravilno određeni, EBRD će usmeriti odgovarajuće resurse za efikasno sprovođenje Politike zaštite životne sredine. Banka će održavati adekvatne kadrovske resurse za procenu životne sredine i procesa monitoringa i za iniciranje i razvijanje poslova koji su usmereni ka zaštiti životne sredine. EBRD takođe podržava Sektor za evaluaciju projekata koji je nezavisan i od Bankarskog sektora i od Sektora zaštite životne sredine, radi procene učinka završenih i, u nekim slučajevima, tekućih projekata i programa.
46. EBRD će razviti i održavati Procedure za zaštitu životne sredine i odgovarajuća uputstva i aspekte pomoći u implementaciji Politike zaštite životne sredine. Banka će osigurati da osoblje bude odgovarajuće obučeno za zahteve i sprovođenje Politike zaštite životne sredine.
47. EBRD će nastaviti da bude pomagana od svog Savetodavnog veća za životnu sredinu (ENVAC) čiji pogledi će biti zatraženi kada se radi o pitanjima vezanim za generalnu politiku i sve sektorske politike pre njihove finalizacije. Mišljenje od Veća se takođe može tražiti vezano za specifična pitanja projekata koji će se razmatrati za finansiranje od strane EBRD.
48. Politika zaštite životne sredine EBRD će nastaviti da bude predmet revizije od strane Upravnog odbora svake tri godine.

Aneks 1. Kategorije odabiranja (screening) u oblasti zaštite životne sredine

Sledeća lista je indikativna i vrste projekata koje ona sadrži su samo primeri.

Projekti nivoa «A»

Ova lista se primenjuje za finansiranje projekata EBRD koji su potpuno novi ili projekte značajnog obima rekonstrukcije i/ili proširenja i odnosi se na dole navedene kategorije.

1. Rafinerije sirove nafte (izuzimajući proizvodnju samo maziva iz sirove nafte) i postrojenja za gasifikaciju i likvifikaciju 500 tona ili više uglja ili bituminoznih škriljaca na dan.
2. Termoelektrane i druga postrojenja za sagorevanje sa izlaznom toplotom od 300 MW ili više i nuklearne elektrane i druge nuklearne reaktore, uključujući demontiranje ili prestajanje rada takvih elektrana ili reaktora (izuzev istraživačkih postrojenja za proizvodnju i konverziju fisionih i fertilnih materijala čija maksimalna snaga ne prelazi 1 kW kontinualnog termičkog opterećenja).
3. Postrojenja projektovana za proizvodnju ili obogaćenje nuklearnog goriva, ponovno iskorišćenje, skladištenje ili konačno odlaganje istrošenog nuklearnog goriva, ili za skladištenje, odlaganje ili preradu radioaktivnog otpada.
4. Postrojenja za topljenje gvožđa i čelika; postrojenja za proizvodnju sirovih obojenih metala iz rude, koncentrata ili sekundarnih sirovina metalurškim, hemijskim ili elektrolitičkim procesima.
5. Postrojenja za ekstrakciju azbesta i za preradu i transformaciju azbesta i proizvoda koji sadrže azbest: za azbest-cementne proizvode sa godišnjom proizvodnjom većom od 20.000 tona gotovog proizvoda; za frikционе materijale sa godišnjom proizvodnjom većom od 50 tona gotovog proizvoda; i za druge upotrebe azbesta veće od 200 tona godišnje.
6. Integrisana hemijska postrojenja, tj. postrojenja za proizvodnju supstanci u industrijskom obimu korišćenjem procesa hemijske konverzije u kojima je nekoliko jedinica poredano i funkcionalno povezano jedna sa drugom i u kojima se odvija proizvodnja: baznih organskih hemikalija; baznih neorganskih hemikalija; fosfornih, azotnih ili kalijumskih đubriva (jedno ili više komponentnih đubriva); osnovna postrojenja za zdravstvene proizvode i biocide; bazne farmaceutske proizvode korišćenjem hemijskih ili bioloških procesa; eksplozive.
7. Izgradnja puteva, autoputeva i pruga za železnički transport i aerodroma sa osnovnom pistom dužine 2.100 m ili veće; izgradnja novih puteva sa 4 ili više traka, ili rekonstrukciju i/ili proširenje postojećih puteva tako da se dobije 4 ili više traka, gde takav novi put ili rekonstruisana i/ili proširena sekcija puta je 10 km ili duža u kontinualnoj dužini.
8. Cevovodi, terminali i odgovarajuća postrojenja za transport gasa, nafte i hemikalija velikog kapaciteta.

9. Morske luke, kao i unutrašnji vodni putevi i luke za unutrašnji vodeni transport sa dozvoljenim prolaskom plovila većih od 1.350 tona; trgovačke luke, dokovi za utovar i istovar robe povezani sa kopnom i spoljašnji dokovi i spoljašnje luke (izuzev dokova za feribote) koji mogu prihvatiti plovila kapaciteta većeg od 1.350 tona.
10. Prerada otpadaka i postrojenja za kontrolisano spaljivanje, hemijski tretman ili deponovanje opasnog, toksičnog ili štetnog otpada.
11. Visoke⁵ brane i druge zahvate projektovane za prihvatanje ili permanentno skladištenje vode.
12. Aktivnosti ekstrakcije podzemne vode ili vraćanje podzemne vode veštačkim putem u slučajevima gde godišnja zapremina vode koja treba da bude ekstrahovana ili pretočena je u količini većoj od 10 miliona kubnih metara.
13. Industrijska postrojenja za (a) proizvodnju pulpe iz drveta ili sličnih vlaknastih materijala; (b) proizvodnju papira i kartona sa kapacitetom proizvodnje koji prelazi 200 metričkih tona na dan računato na suhu materiju.
14. Ekstrakcija treseta, kamenolomi i površinski kopovi i prerada ruda metala ili uglja.
15. Ekstrakcija nafte i prirodnog gasa za komercijalne svrhe.
16. Postrojenja za skladištenje nafte, petrohemijskih ili hemijskih proizvoda sa kapacitetom većim od 200.000 tona ili većim.
17. Seča drveta u velikom obimu
18. Postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda sa kapacitetom koji prelazi 150.000 PE.
19. Postrojenja za peradu i odlaganje komunalnog čvrstog otpada.
20. Razvoj turizma i trgovine na malo u velikom obimu.
21. Izgradnja nadzemnih trasa elektrovodova.
22. Sanacija zemljišta u velikom obimu.
23. Primarna poljoprivredna proizvodnja/šumarstvo u velikom obimu uključujući intenzifikaciju ili konverziju prirodnih staništa.
24. Postrojenja za štavljenje kože sa kapacitetom tretmana koji prelazi 12 tona gotovog proizvoda na dan.
25. Postrojenja za intenzivno gajenje živine ili svinja sa više od: 40.000 mesta za živinu; 2.000 mesta za proizvodnju svinja (preko 30 kg); ili 750 mesta za krmače.
26. Projekti koji su planirani za izvođenje u osetljivim lokacijama ili je verovatno da imaju vidljiv uticaj na takve lokacije, čak i kad se kategorija projekta ne pojavljuje u gornjoj listi. Takve osetljive lokacije uključuju nacionalne parkove i druge zaštićene oblasti identifikovane nacionalnim ili međunarodnim zakonom, i druge osetljive lokacije međunarodnog, nacionalnog ili regionalnog značaja, kao što su močvare, šume sa visokom vrednošću biodiverziteta, oblasti arheološkog ili kulturnog značaja ili oblasti od važnosti za starosedeoce i druge osetljive grupe.

⁵ Kao definicija međunarodne komisije za visoke brane (ICOLD). ICOLD definiše visoku branu kao branu sa visinom od 15 m od osnove ili većom. Brane koje su između 5 i 15 m visine i imaju akumulaciju zapremine veće od 3 miliona kubnih metara se takođe klasifikuju kao visoke brane.

Projekti nivoa «B»

Svi potpuno novi ili projekti značajnog obima rekonstrukcije i/ili proširenja ili projekti za transformaciju koji nisu uključeni u listu projekata nivoa «A» su predmet projekta nivoa «B» sa analizom životne sredine ukoliko lokacija, obim ili druge karakteristike projekta, ili karakteristike potencijalnog uticaja na životnu sredinu ne zahtevaju da se preduzme procena uticaja na životnu sredinu za nivo «A».

Projekti nivoa «C»

Projekti koji ne zahtevaju ni procenu uticaja na životnu sredinu nivoa «A», ili analizu životne sredine nivoa «B» su odabrani za kategoriju «C». Bez obzira na «A», «B», «C» kategorizaciju za procenu životne sredine, projekti mogu zahtevati analizu stanja životne sredine (Environmental Audit).

Aneks 2. Konsultacije sa javnošću

1. Još od osnivanja, EBRD je nastojala da promoviše odživi razvoj pogodan po životnu sredinu. Na svim projektima Banka je angažovana na obezbeđenju informacija u skladu sa zahtevima Politike informisanja javnosti i Politike zaštite životne sredine. Posebno, za značajne nove projekte predviđene na lokacijama gde nije bilo prethodnih aktivnosti i projekte koji uključuju značajan obim, od Banke se očekuje da sprovodi odgovarajući nivo konsultacija. Banka traži nove načine da zainteresovanim stranama obezbedi više informacija o životnoj sredini za vreme sprovođenja i monitoringa projekta. Konsultacije sa javnošću i objavljivanje informacija su odgovornost investitora/nosioca projekta i biće pregledane od strane Banke u skladu sa obavezama prema Politici. Osoblje Banke će obezbediti uputstva za investitore/nosioce projekta u vezi sa zahtevima Banke, gde god je to primereno.

2. Opšti zahtevi

- 2.1. Mnoge od zemalja gde radi EBRD već imaju ili razvijaju propise i postupke za konsultacije sa javnošću i objavljivanje informacija. Kao minimum, investitori/nosioci projekta moraju osigurati da svi takvi nacionalni zahtevi za konsultacijama sa javnošću budu zadovoljeni, kao i oni koje EBRD zahteva.
- 2.2. Princip prilagođavanja zahteva potrebama projekta: zahtevi mogu biti uvećani za vreme sveobuhvatne analize stanja ukoliko istraživanja životne sredine pokažu potrebu za povećanim objavljivanjem ili komunikacijom.
- 2.3. Rasprostranjenost metoda i aspekata implementacije: EBRD nema posebne zahteve za javnom raspravom, ali podstiče razvoj odgovarajućih metoda za značajne konsultacije, u zavisnosti od cilja konsultacije, poštovanje kulturnih normi na lokaciji projekta i dobru međunarodnu praksu. Među mehanizmima za konsultaciju koji se mogu primeniti su tehnički sastanci sa ekspertima, sastanci sa lokalnim vlastima, sastanci sa javnošću, štampom i ostalim medijima, objavljivanje informacija preko web, biblioteka i korespondencija.
- 2.4. U skladu sa Politikom informisanja javnosti, za svaki projekat, Banka će izdati Dokument o rezimeu projekta (PSD) sa Aneksom o životnoj sredini na EBRD web (www.ebrd.com). Za projekte iz javnog sektora, PSD će biti objavljen, u odgovarajućem trenutku, sledeći početnu ocenu projekta od strane uprave, ali najmanje 60 dana pre završene ocene projekta od strane Upravnog odbora. Za projekte iz privatnog sektora, PSD će biti objavljen najmanje 30 dana pre završene ocene projekta od strane Upravnog odbora. Svako nepridržavanje ovoj Politici ili izuzetak od objavljivanja (na primer, kapitalne tržišne transakcije), moraju biti odobreni od uprave Banke i prijavljeni Izvršnom komitetu i Upravnom odboru.

3. Zahtevi za projekte kategorije «A»

- 3.1. EBRD definiše projekte kategorije «A» kao one kod kojih postoje potencijalno različiti i značajni uticaji na životnu sredinu koji ne mogu biti odmah identifikovani i kvantifikovani i za koje se mere njihovog sprečavanja ili ublažavanja ne mogu odmah propisati. Investitor projekta mora pripremiti procenu uticaja na životnu

sredinu (EIA) za sve projekte kategorije «A», a zahtevi za konsultacijama moraju biti ugrađeni na svakom stepenu EIA. Banka će oceniti programe investitora/nosioca projekta za konsultacije sa javnošću po pitanju adekvatnosti i na osnovu toga će posavetovati investitore/nosioce projekta ukoliko njihovi programi ne zadovoljavaju zahteve Banke.

- 3.2. Obaveštenje: za projekte nivoa «A», ukoliko nije bilo prethodnog obaveštenja, investitor/nosilac projekta će morati da pruži potencijalno ugroženoj javnosti i nevladinim organizacijama (NVO) (u daljem tekstu «ugrožena javnost») informacije o prirodi projekta za koji je dobijeno finansiranje od EBRD. Način na koji se daje obaveštenje će zavisi od lokalne političke, pravne i kulturne prakse.
- 3.3. Utvrđivanje opsega projekta: u sklopu procesa utvrđivanja opsega/domena projekta, investitor/nosilac mora obezbediti identifikaciju svih ključnih pitanja, posebno kroz konsultacije sa projektom ugroženom javnošću i uzimajući njihove komentare u obzir. Ovaj proces utvrđivanja opsega projekta će uključiti kontakt investitora sa predstavnicima ugrožene javnosti, vladinim agencijama, lokalnim vlastima i drugim organizacijama.

Kao deo procesa utvrđivanja opsega projekta, investitor/nosilac projekta je u obavezi da pripremi nacrt Plana konsultacija sa javnošću i objavljivanja informacija (nacrt PCDP) opisujući javnost koja može biti ugrožena projektom, kako će komunikacija funkcionisati u toku procesa procene uticaja na životnu sredinu i koje informacije će biti objavljene na odgovarajućim jezicima i kojim sredstvima informisanja (na primer, web, biblioteke itd.). Javnost bi trebalo da bude u stanju da obezbedi komentare i preporuke za PCDP, kao i druge dokumente za utvrđivanje ciljeva. EBRD će obezbediti potrebne podatke za nacrt PCDP, ukoliko se zahteva, i osigurati da konačni Plan zadovolji zahteve Banke.

- 3.4. Objavljivanje EIA: investitori/nosioci projekta moraju obezbediti EIA na raspolaganje javnosti za komentare na strateškim lokacijama, uključujući samu lokaciju ili blizinu projekta, ili gde je važno, u glavnom gradu ili drugim većim gradovima. Dokumenta EIA, uključujući Rezime, moraju biti urađeni na jeziku koji je dostupan većini ljudi koji mogu biti ugroženi predloženim projektom. Za vreme objavljivanja mogu biti korišćena i druga sredstva, kao što su liste činjenica o spornim pitanjima, pripremljene da povećaju razumevanje EIA. Od slučaja do slučaja, EBRD će posavetovati investitore/nosioce projekata u odnosu na dokument ili grupu dokumenata, da uključe «EIA» u skladu sa zahtevima EBRD. U nekim slučajevima, ovo će značiti da će dodatni materijal uz dokument koji se naziva «EIA» od strane investitora projekta moći da bude objavljen, a u drugim slučajevima postojaće informacije koje nisu vezane za projekat i koje neće biti potrebno prevoditi.
- 3.5. EBRD posebno podstiče investitore/nosioce projekta da objave EIA na web radi poboljšanja dostupnosti dokumenta javnosti. Web Banke će u takvim slučajevima ukazivati kako pronaći EIA na web investitora/nosioca i obezbediti vezu sa web-om investitora.
- 3.6. Objavljivanje od strane EBRD: kad se jednom dokumenta EIA objave u javnosti, na lokacijama odobrenim od strane Banke, EIA će biti upućena u Centar za informisanje javnosti Banke (BIC) u Londonu, i biti na raspolaganju u lokalnoj

kancelariji EBRD (RO) u odgovarajućim zemljama gde se projekat izvodi. Kopija EIA se dostavlja Upravnom odboru, a obaveštenje o odgovarajućim dokumenta u BIC i RO se postavlja na web Banke: www.ebrd.com. Ovo objavljivanje ne zahteva odobrenje ili saglasnost Banke.

- 3.7. Vreme objavljivanja: za projekte u privatnom sektoru mora da postoji najmanje period od 60 dana od dana kada je EIA na raspolaganju Upravnom odboru EBRD do dana razmatranja na Upravnom odboru. Za projekte u javnom sektoru ovaj period iznosi najmanje 120 dana. U praksi, Banka može zahtevati duži period objavljivanja za kompleksnije projekte. U svim slučajevima, od investitora/nosioca projekta se traži da dokumentacija vezana za EIA bude dostupna javnosti, za vreme trajanja uključenja Banke u projekat ili najmanje do završetka projekta. Početak perioda konsultacija biće označen prihvatanjem EIA u Banci za objavljivanje u BIC uz obezbeđenje da su dokumenta objavljena i obezbeđena u regionu.
- 3.8. Komentari javnosti na EIA: sledeći završetak perioda za komentare javnosti, investitor/nosilac projekta je u obavezi da obezbedi informacije na komentare i da ugroženu javnost obavesti o tome kako su njihovi komentari uzeti u obzir.
- 3.9. Osoblje EBRD zaduženo za životnu sredinu će sumirati komentare javnosti koji su dostavljeni Banci, zajedno sa izveštajem o konsultacijama sa javnošću od investitora projekta i uključiti ovaj rezime u razmatranje projekta od strane uprave i Upravnog odbora. Prilikom razmatranja da li da se projekat odobri, Upravni odbor će uzeti u obzir komentare i mišljenja konsultanata i način na koji su ova pitanja obrađena i ugrađena u projekat od strane investitora/nosioca projekta. Oni će razmatrati obim do kojeg je investitor odgovorio na zahteve Banke za konsultacijama sa javnošću.
- 3.10. Međunarodne konvencije: Za projekte koji uključuju prekogranične uticaje, uputstva za obaveštavanje i konsultacije u radnim materijalima UNECE Konvencije o EIA u prekograničnom kontekstu, u principu, moraju biti uzeti u obzir u procesu planiranja i moraju se slediti. Osoblje Banke će podneti izveštaj o tome kako se ova uputstva slede upravi, Odboru, kao i u Dokumentu o rezimeu projekta. EBRD može, prema okolnostima, obezbediti uputstva za pomoć investitorima projekta na ovom i drugim nivoima procesa konsultacija sa javnošću, uzimajući u obzir obaveze iz Konvencije između Vlada sa ciljem nalaženja praktičnih rešenja za primenu principa, posebno kod onih projekata u zemljama koje nisu potpisnice Konvencije.

Za sve projekte koji uključuju procenu uticaja na životnu sredinu prema zahtevima Banke, Banka će dati uputstva na osnovu principa UNECE Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i dostupnosti pravde po pitanjima životne sredine, kao što se obavezala u EBRD Politici informisanja javnosti.

4. Zahtevi za projekte kategorije «B»

- 4.1. Za projekte nivoa «B» kao minimum, neophodno je da se slede zahtevi zemlje za konsultacijama sa javnošću.
- 4.2. Takođe, investitor/nosilac projekta mora da obavesti ugroženu javnost o relevantnim pitanjima vezanim za životnu sredinu povezanim sa projektom i sumira mere za ublažavanje, akcione planove i druge usvojene inicijative na odgovarajućem jeziku. Ovaj izvod mora biti objavljen lokalno, do trenutka konačnog pregleda projekta od

strane uprave, a pre razmatranja na Odboru. Osoblje Banke će izvestiti upravu i Odbor o statusu ovih zahteva. Uputstva će biti pripremljena za investitore/nosiocе projekta.

5. Zahtevi za projekte kategorije «C»

Zahtevi za objavljivanjem informacija o projektima nivoa «C» se definišu od slučaja od slučaja, zavisno od uključenja Banke u projekat, relevantnih pitanja i nivoa interesovanja javnosti.

6. Izuzeci od zahteva za projekte u privatnom sektoru

Pod normalnim okolnostima, rezultati konsultacija sa javnošću treba da budu na raspolaganju Banci pre konačnog pregleda projekta od strane uprave. U izuzetnim okolnostima, Upravni odbor može odobriti izuzetke od zahteva za konsultacijama sa javnošću, datih u ovom Aneksu, ukoliko je Upravni odbor zadovoljan ispunjenjem zahteva Banke za zaštitom životne sredine u svim ostalim aspektima. U takvim slučajevima, dokumentacija Odbora mora da uključi opravdanost za svaki izuzetak od zahteva Banke. Normalno, pravna dokumentacija za projekat neće biti potpisana dok se ne završe neophodne konsultacije sa javnošću; a ako, zbog prirode investiranja Banke, takva uslovljenost nije pogodna (na primer, kapitalno tržišne ili cenovno osetljive transakcije), pravna dokumenta će odrediti od kog momenta će konsultacije biti zahtevane.

7. Izveštavanje

- 7.1. Za sve kategorije projekata gde su postavljena značajna pitanja vezana za zaštitu životne sredine ili gde je ugrožena javnost posebno zainteresovana, EBRD će podsticati ili zahtevati od investitora/nosioca projekta da obezbedi stalno informisanje i programe komunikacija. Na primer, Banka može zahtevati da rezultati tekućeg monitoringa životne sredine budu na raspolaganju javnosti.
- 7.2. Za sve projekte, pitanja vezana za životnu sredinu biće sažeta u Dokument o rezimeu projekta Banke, koji je postavljen na web Banke i na raspolaganju je u Banci kao štampani dokument pre upućivanja Odboru na razmatranje, a u skladu sa EBRD Politikom informisanja javnosti.
- 7.3. Kao deo EBRD zahteva za godišnjim izveštavanjem o životnoj sredini, od investitora projekata će biti traženo da obezbede Banci rezime o stanju životne sredine i implementaciji projektnih zahteva za životnu sredinu za objavljivanje na web-u Banke, a kao prilog Dokumenta o rezimeu projekta.
- 7.4. Za projekte nivoa «A», Banka će od investitora projekta zahtevati da obezbede godišnji izveštaj o stanju životne sredine za ugroženu javnost u određenom području i podržaće objavljivanje ove informacije na web-u investitora/nosioca projekta.

8. Ocenjivanje

8.1. Sledeći završetak projekta, ocenjivanje učinka projekta će uključiti, gde je to odgovarajuće, pregled primene procesa konsultacijama sa javnošću i razmatranja kako su obrađena pitanja postavljena od strane javnosti za vreme ove primene.